

SZKOŁA VAT

- lekcja 55 -

Kasa rejestrująca w działalności gospodarczej

Generalnie, podatnicy dokonujący sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych są obowiązani prowadzić ewidencję sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących. Obowiązek ten wynika z art. 111 ust. 1 ustawy o VAT.

Obowiązek posiadania kasy rejestrującej nie dotyczy więc przedsiębiorców, którzy sprzedają towary lub świadczą usługi wyłącznie na rzecz innych przedsiębiorców.

Nie oznacza to jednak, że każdy przedsiębiorca, który dokonuje sprzedaży na rzecz osób fizycznych oraz rolników ryczałtowych, bezwzględnie musi posiadać kasę fiskalną. Istnieją bowiem zwolnienia od tego obowiązku. Omówione one jednak zostaną w kolejnej lekcji.

W przypadku naruszenia obowiązku posiadania kasy rejestrującej, naczelnik urzędu skarbowego lub naczelnik urzędu celno-skarbowego ustala za okres do momentu rozpoczęcia prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących, dodatkowe zobowiązanie podatkowe w wysokości odpowiadającej 30% kwoty podatku naliczonego przy nabyciu towarów i usług. W stosunku do osób fizycznych, które za ten sam czyn ponoszą odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe albo za przestępstwo skarbowe, dodatkowego zobowiązania podatkowego nie ustala się.

Obowiązki podatników prowadzących ewidencję sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących wskazane zostały w art. 111 ust. 3a ww. ustawy.

Zgodnie z nim, są oni zobowiązani:

- 1) wystawić i wydać nabywcy paragon fiskalny lub fakturę z każdej sprzedaży:
 - a) w postaci papierowej lub
 - b) za zgodą nabywcy, w postaci elektronicznej, przesyłając ten dokument w sposób z nim uzgodniony, w tym przy użyciu systemu teleinformatycznego Szefa Krajowej Administracji Skarbowej pośredniczącego przy wydawaniu paragonów fiskalnych w postaci elektronicznej nabywcy, bez konieczności podawania jego danych osobowych;
- 2) dokonywać niezwłocznego zgłoszenia właściwemu podmiotowi prowadzącemu serwis kas rejestrujących każdej nieprawidłowości w pracy kasy;
- 3) udostępniać kasy rejestrujące do kontroli stanu ich nienaruszalności i prawidłowości pracy na każde żądanie właściwych organów;
- 4) poddawać kasy rejestrujące w terminach określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 7a pkt 4 obowiązkowemu przeglądowi technicznemu przez właściwy podmiot prowadzący serwis kas rejestrujących (wykonanie obowiązku, stwierdza się na podstawie wpisu wyniku przeglądu technicznego w książce kasy rejestrującej i zapisu daty dokonania tego przeglądu w Centralnym Repozytorium Kas),
- 5) przechowywać kopie dokumentów kasowych przez okres wymagany w art. 112, zgodnie z warunkami określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 i 295);
- 6) stosować kasy rejestrujące wyłącznie do prowadzenia ewidencji własnej sprzedaży, z zastrzeżeniem ust. 3b, który wskazuje, że

podatnicy prowadzący ewidencję sprzedaży, u których podstawą opodatkowania jest kwota prowizji lub inna postać wynagrodzenia za wykonywane usługi w ramach umowy agencyjnej, zlecenia, pośrednictwa lub innej umowy o podobnym charakterze albo marża, ewidencjonują na potrzeby obliczenia osiągniętej przez nich wysokości podstawy opodatkowania i podatku należnego całą wartość sprzedaży własnej oraz prowadzonej na rzecz lub w imieniu innych podatników;

- 7) wystawiać przy zastosowaniu kas rejestrujących dokumenty inne niż określone w pkt 1 dotyczące sprzedaży lub pracy tych kas;
- 8) prowadzić i przechowywać dokumentację o przebiegu eksploatacji kasy rejestrującej, z uwzględnieniem przepisów wydanych na podstawie ust. 7a i ust. 9 pkt 1;
- 9) poddać obowiązkowemu przeglądowi technicznemu kasy rejestrujące, które zostały przez podatnika utracone, a następnie odzyskane, przed ich ponownym zastosowaniem do prowadzenia ewidencji;
- 10) zapewnić połączenie umożliwiające przesyłanie danych między kasą rejestrującą a Centralnym Repozytorium Kas, określone w art. 111a ust. 3;
- 11) zakończyć używanie kas rejestrujących w przypadku zakończenia działalności gospodarczej lub pracy kas rejestrujących, zapewniając zabezpieczenie danych z kasy rejestrującej.

Z powyższego wynika m.in., że podatnicy muszą wystawić i wydać nabywcom towarów i usług paragon fiskalny lub fakturę z każdej sprzedaży w postaci papierowej lub za zgodą nabywcy w postaci elektronicznej, przesyłając ten dokument w sposób z nim uzgodniony.

Co zatem w sytuacji, kiedy z przyczyn niezależnych od podatnika sprzedaż taka nie może zostać zarejestrowana?

Powodem takich sytuacji mogą być np. przerwy w dostawie energii elektrycznej.

W art. 111 ust. 3 ww. ustawy jasno wskazano, że jeżeli z przyczyn niezależnych od podatnika nie może być prowadzona ewidencja sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących, podatnik jest obowiązany ewidencjonować sprzedaż przy zastosowaniu rezerwowej kasy rejestrującej. W przypadku gdy ewidencjonowanie sprzedaży przy zastosowaniu rezerwowej kasy rejestrującej jest niemożliwe, podatnik nie może dokonywać sprzedaży.

14 marca 2022 r. Poseł Paweł Szramka wystosował interpelację nr 32157 do Ministerstwa Finansów w sprawie problemów z rejestrowaniem sprzedaży za pomocą kas fiskalnych w przypadku długotrwałych przerw w dostawach energii elektrycznej. Autor interpelacji wskazał, że gwałtowne zjawiska atmosferyczne a także potencjalne „lockdowny energetyczne” spowodowane brakami w dostawach paliw do elektrowni mogą doprowadzić do sytuacji, że nie będzie możliwości dokonania zakupów np. w sklepach spożywczych. Poseł zadał pytania:

1. Czy ministerstwo dostrzega ryzyko związane z niemożnością dokonania zakupów w wyniku długotrwałych przerw w dostawach energii elektrycznej?
2. Czy planowane jest wprowadzenie przepisów, które pozwalałyby na dokonywanie sprzedaży w tego rodzaju kryzysowych sytuacjach, gdy niemożliwe pozostaje ewidencjonowanie sprzedaży za pomocą kasy fiskalnej?

Odpowiedzi na tą interpelację udzielono 02.04.2022 r. Wskazano w niej, że należy zwrócić uwagę, że przepisy w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące z elektronicznym zapisem kopii przewidują, że kasa musi odpowiadać następującym kryteriom: posiadać zasilanie sieciowobateryjne, sieciowo-akumulatorowe, bateryjne lub akumulatorowe, które musi zapewnić wydruk minimum 200 paragonów fiskalnych, każdy o zawartości co najmniej 30 wierszy druku i raportu fiskalnego dobowego, w czasie 48 godzin od momentu zaniku zasilania sieciowego. Podobnie w przypadku kas online, których zasilanie akumulatorowe kasy umożliwia wydruk co najmniej 200 dokumentów fiskalnych i нефiskalnych o łącznej długości co najmniej 6000 linii po 48 godzinach od odłączenia zasilania zewnętrznego, z wyłączeniem przesyłania danych.

Przechodząc do sedna tematu wskazano, że w przypadku awarii mających charakter masowy istnieje możliwość zwolnienia, w drodze rozporządzenia, na czas określony, niektóre grupy podatników oraz niektóre czynności z obowiązku, ewidencjonowania sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących. Rozwiązanie takie przewiduje możliwość zastosowania zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania przy zastosowaniu kas rejestrujących na określonym terytorium, w okresie braku funkcjonowania u tych podatników kas rejestrujących z powodu zaniku energii elektrycznej. Warunkiem tego zwolnienia powinno być prowadzenie przez zwolnionych podatników zapisów pozwalających na określenie wartości sprzedaży i kwot podatku należnego.

Ministerstwo Finansów podkreśliło, że w przypadku długotrwałych przerw w dostawach energii elektrycznej, w przypadku sytuacji kryzysowej przewidziane są rozwiązania zabezpieczające prowadzenie ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących.

Co istotne, przedsiębiorcy z niektórych branż mają obowiązek posiadania kasy fiskalnej online.

Docelowo, kasa fiskalna online ma być obowiązkowa dla wszystkich przedsiębiorców dokonujących sprzedaży na rzecz osób fizycznych i rolników ryczałtowych. Z tym że część podmiotów zobligowana została do wymiany kasy fiskalnej przepisami podatkowymi, pozostali zmiany dokonają w wyniku naturalnej wymiany starych urządzeń na nowe.

Kasy fiskalne online stosowane są obowiązkowo przez przedsiębiorców wskazanych w art. 145b ustawy o VAT, czyli:

- świadczących usługi naprawy pojazdów silnikowych oraz motorowerów, w tym naprawy opon, ich zakładania, bieżnikowania i regenerowania, oraz w zakresie wymiany opon lub kół dla pojazdów silnikowych oraz motorowerów,
- dokonujących sprzedaży benzyny silnikowej, oleju napędowego, gazu przeznaczonego do napędu silników spalinowych,
- świadczących usługi związane z wyżywieniem wyłącznie przez stacjonarne placówki gastronomiczne, w tym również sezonowo, oraz usługi w zakresie krótkotrwałego zakwaterowania,
- dokonujących sprzedaży węgla, brykietu i podobnych paliw stałych wytwarzanych z węgla, węgla brunatnego, koksu i półkoksu przeznaczonych do celów opałowych,
- świadczących usługi fryzjerskie,
- świadczących usługi kosmetyczne i kosmetologiczne,
- świadczących usługi budowlane,
- świadczących usługi w zakresie opieki medycznej świadczonej przez lekarzy i lekarzy dentystów,

- świadczących usługi prawnicze,
- świadczących usługi związane z działalnością obiektów służących poprawie kondycji fizycznej - wyłącznie w zakresie wstępu,
- dokonujących sprzedaży towarów w systemie zwrotu podatku podróżnym, o którym mowa w przepisach działu XII rozdziału 6 ustawy o VAT.

Podatnicy mogą skorzystać z ulgi na zakup kasy fiskalnej.

Na możliwość skorzystania z ulgi z tytułu zakupu kasy ustawodawca wskazał w art. 111 ust. 4 ustawy o podatku od towarów i usług. Zgodnie z nim prawo do zwrotu kwoty wydanej na zakup kasy rejestrującej w wysokości 90% jej ceny zakupu (bez podatku), nie więcej jednak niż 700 zł mają podatnicy, u których:

- 1) powstał obowiązek prowadzenia ewidencji sprzedaży i którzy w obowiązujących terminach rozpoczęli prowadzenie ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących online,
- 2) nie powstał obowiązek prowadzenia ewidencji sprzedaży i którzy rozpoczęli prowadzenie ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących online, oraz dotychczas nie używali kas rejestrujących lub kas z elektronicznym lub papierowym zapisem kopii do prowadzenia ewidencji sprzedaży

Warunki, sposób i tryb odliczenia od podatku należnego lub zwrotu kwot wydanych na zakup kas rejestrujących określone zostały w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 29.04.2019 r. w sprawie odliczania lub zwrotu kwot wydanych na zakup kas rejestrujących oraz zwrotu tych kwot przez podatnika.

Odliczenie kwoty wydanej na zakup kasy rejestrującej lub jej zwrot następuje pod warunkiem:

- rozpoczęcia prowadzenia ewidencji sprzedaży przez podatnika przy użyciu kasy rejestrującej zakupionej w okresie obowiązywania potwierdzenia Prezesa Głównego Urzędu Miar, że kasy te spełniają funkcje oraz wymagania techniczne dla kas rejestrujących,
- posiadania przez podatnika faktury potwierdzającej zakup kasy rejestrującej oraz dowodu zapłaty całej należności za jej zakup.

Podkreślić należy, że u podatników prowadzących ewidencję sprzedaży za pomocą kilku kas rejestrujących, odliczenie bądź zwrot kwoty wydatkowanej na zakup kasy fiskalnej online następuje dla każdej z tych kas pod warunkiem prowadzenia ewidencji przy użyciu każdej kasy rejestrującej w każdym punkcie sprzedaży nie później niż w okresie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia ewidencji sprzedaży przez podatnika.